



**Najwyższa Izba Kontroli
Departament Nauki, Oświaty
i Dziedzictwa Narodowego**

Warszawa, dnia 5 maja 2010 r.

Pan

Prof. dr hab. Alojzy Szymański

**Rektor Szkoły Głównej Gospodarstwa
Wiejskiego w Warszawie**

KNO-4110-04-04/2009
R/09/004

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 roku o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r., Nr 231, poz. 1701, ze zm.), zwanej dalej *ustawą o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego skontrolował w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie (SGGW, Uczelnia) wykorzystanie środków publicznych na naukę w latach 2007-2009 (do 31 października 2009).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole podpisanym w dniu 26 kwietnia 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Rektorowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie skontrolowaną działalność, mimo stwierdzonych nieprawidłowości.

W okresie objętym kontrolą Wydziały Uczelni realizowały łącznie około 300 projektów badawczych oraz ponad 200 zadań w ramach podstawowej działalności statutowej i badań własnych. W latach 2007-2008 228 pracowników i doktorantów otrzymało stopień doktora lub doktora habilitowanego, a 20 pracowników naukowo-dydaktycznym uzyskało tytuł profesora. W latach 2007-2009 (stan na 31 października) wysokość środków pozyskanych przez SGGW na naukę wyniosła 81.292,8 tys. zł, co stanowiło 10% przychodów Uczelni. Pozostałą część stanowiły w szczególności środki pochodzące z programów ramowych i funduszy strukturalnych w wysokości 32.396,4 tys. zł (4%) oraz środki przeznaczone na działalność dydaktyczną 593.974,2 tys. zł (72,9%). W ramach środków na naukę SGGW

wydatkowała kwotę 26.081,4 tys. zł na realizację projektów badawczych i rozwojowych (32%), natomiast na prowadzenie działalności statutowej kwotę – 46.360,8 tys. zł (57%).

Formułując ocenę pozytywną Najwyższa Izba Kontroli uwzględniła osiągnięcie założonych celów naukowych w wyniku realizacji kontrolowanych projektów badawczych, działalność na rzecz upowszechniania wyników badań w formie ponad pięć tys. publikacji i blisko 200 konferencji, a także rozwijanie współpracy naukowej z zagranicznymi partnerami.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały na: wykonaniu projektów badawczych niezgodnie z warunkami ustalonymi w umowach, zmniejszaniu przez Senat Uczelni środków dotacji na naukę przyznanych przez ministra właściwego ds. nauki określonym wydziałom Uczelni oraz nieprawidłowym funkcjonowaniu systemu kontroli wewnętrznej.

1. Realizacja projektów badawczych niezgodnie z warunkami ustalonymi w umowach zawartych przez SGGW z ministrem właściwym ds. nauki polegała na:

- 1) wykonaniu sześciu spośród ośmiu badanych projektów (75%) niezgodnie z kosztorysami ustalonymi w umowach (zwiększenia niektórych pozycji kosztorysu wynosiły od 17 do 300%),
- 2) dokonaniu zmian zakresu merytorycznego we wszystkich projektach z pominięciem trybu przewidzianego w umowie (w jednym spośród ośmiu zbadanych projektów zmiany polegały na wprowadzeniu dodatkowego punktu do wykazu zadań);
- 3) dokonaniu, w jednym z projektów, zakupu aparatury naukowo-badawczej nie przewidzianej w umowie (dwóch komputerów stacjonarnych za łączną kwotę 7.561,52 zł).

Najwyższa Izba Kontroli zwróciła także uwagę na nierzetelne wypełnianie raportów z realizacji projektów badawczych, które polegało na potwierdzaniu zgodności wykonania projektu z harmonogramem i kosztorysem pomimo, że z zestawień kosztów planowanych i poniesionych oraz z zestawień wykonanych zadań badawczych wynikały rozbieżności (w raportach rocznych sześciu projektów oraz w raportach końcowych trzech projektów). Raporty te były podpisywane przez prorektora ds. nauki, kvestora oraz kierownika projektu i w tej formie stanowiły podstawę rozliczenia środków na realizację projektu.

Zgodnie z § 9 ust. 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Informatyzacji z dnia 4 sierpnia 2005 r. w sprawie kryteriów i trybu przyznawania i rozliczania środków finansowych na

naukę (Dz. U. z 2005 r., Nr 161, poz. 1359), jednostka naukowa otrzymująca środki finansowe ponosi odpowiedzialność za prawidłowe wydatkowanie tych środków zgodnie z decyzją lub umową. W § 49 pkt 5 ww. rozporządzenia określono, iż nie uważa się za zmianę warunków realizacji projektu badawczego zwiększenia lub zmniejszenia środków finansowych w poszczególnych pozycjach kosztorysu lub harmonogramu nie więcej niż 15%, jeżeli zwiększeniu nie ulegała wysokość środków finansowych przyznanych na cały okres realizacji projektu, ani w kolejnych latach jego realizacji.

2. W skontrolowanym okresie Senat SGGW, na podstawie uchwał w sprawie zasad podziału środków dotacji, corocznie zmniejszał wysokość środków dotacji na podstawową działalność statutową przyznanych wydziałom Uczelni przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, o kwoty przeznaczone na finansowanie importu czasopism naukowych i innych nośników informacji naukowej, krajowej i zagranicznej oraz łączności komputerowej (w 2007 r. o 1.051,9 tys. zł, w 2008 r. o 1.160,2 tys. zł, a w 2009 r. o 1.303,9 tys. zł). Łączna kwota zmniejszeń środków dotacji dokonanych w skontrolowanym okresie przez Senat SGGW wyniosła 3.516,0 tys. zł (9,3% środków przyznanych na realizację zadań podstawowej działalności statutowej).

We wnioskach czterech skontrolowanych wydziałów SGGW o przyznanie dotacji na podstawową działalność statutową na lata 2007-2009 nie planowano ponoszenia wydatków na finansowanie ww. zadań. Podobnie, w informacjach rocznych o merytorycznych i finansowych wynikach działalności statutowej w roku poprzednim nie wykazywano wydatków poniesionych na ww. cele.

Działanie Senatu SGGW było niezgodne z art. 11 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 8 października 2004 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. z 2008 r. Nr 169, poz. 1049), zgodnie z którym podmiotem uprawnionym do otrzymania i wykorzystania środków dotacji podmiotowej na finansowanie podstawowej działalności statutowej jest podstawowa jednostka organizacyjna Uczelni. Zgodnie z art. 2 pkt 29 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2005 r., Nr 164, poz. 1365) podstawową jednostką organizacyjną uczelni jest w szczególności wydział.

3. W badanym okresie Zespół Kontroli Wewnętrznej SGGW (ZKW SGGW) funkcjonował niezgodnie z zarządzeniem nr 41 Rektora SGGW z dnia 21 listopada 2006 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzania kontroli wewnętrznej jednostek organizacyjnych SGGW.

Niezgodności te polegały na:

- 1) nierzetelnym dokumentowaniu wyników kontroli, tj. sporządzaniu protokołów kontroli bez zachowania wymogów określonych w § 16 ust. 1 ww. zarządzenia, dotyczących: wskazania imion i nazwisk osób udzielających wyjaśnień (w 31 na 35 zbadanych przypadków, tj. 88,6%), określenia okresu objętego kontrolą (w siedmiu na 35 przypadków, tj. 20%), opisu przyczyn powstania stwierdzonych nieprawidłowości (w trzech na dziewięć przypadków wykazania nieprawidłowości, tj. 33%), wskazania daty podpisania protokołu (w 32 na 35 przypadków, 91%) oraz braku podpisów kierowników jednostek kontrolowanych (w 15 przypadkach na 35, tj. w 43%);
- 2) niedopełnieniu obowiązku określonego w § 20 ust. 1 i 2 ww. zarządzenia, dotyczącego sporządzania wystąpień pokontrolnych po przeprowadzonych kontrolach (we wszystkich zbadanych przypadkach);
- 3) niedopełnieniu obowiązku ustalonego w § 23 ust. 1 i 2 ww. zarządzenia, dotyczącego sporządzania sprawozdań z odbytych narad pokontrolnych (we wszystkich zbadanych przypadkach),
- 4) braku w dokumentacji kontrolnej informacji kierowników jednostek kontrolowanych o sposobie wykorzystania uwag, realizacji zaleceń pokontrolnych, a także o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia (we wszystkich zbadanych przypadkach).

Ponadto ustalono, że 2008 r. Wydział Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu SGGW, pomimo otrzymania wyższej kwoty dotacji podmiotowej od wnioskowanej, nie modyfikował planu zadaniowo-finansowego obejmującego zadania podstawowej działalności statutowej. Obowiązek sporządzania planów rzeczowo-finansowych poszczególnych wydziałów nałożony został na te jednostki uchwałą Nr 51-2007/2008 Senatu SGGW z dnia 23 czerwca 2008 r. w sprawie podziału środków dotacji przyznanych na rok 2008.

W ocenie NIK, Uczelnia wykazała się niską skutecznością w pozyskiwaniu środków na realizację projektów badawczych. W latach 2007-2009 Uczelnia złożyła łącznie 723 wnioski o przyznanie środków na realizację projektów finansowanych, z czego zaledwie 34% otrzymało dofinansowanie ministra właściwego do spraw nauki. Dodać również należy niewielką liczbę wynalazków upowszechnionych w postaci patentów i wdrożeń przez pracowników zatrudnionych w jednostkach naukowych SGGW. W latach 2007-2009 pracownicy Uczelni uzyskali łącznie dziewięć patentów na wynalazki oraz sześć praw

ochronnych na wzory użytkowe. Wysokość przychodów ze sprzedaży wyników prac badawczych i rozwojowych, w tym ze sprzedaży licencji i osiągnięć naukowo-badawczych wyniosła 204,4 tys. zł. Natomiast z tytułu świadczenia usług badawczych (prace zlecone) w latach 2007 – 2008 Uczelnia osiągnęła przychody w wysokości 11.287,3 tys. zł.

Najwyższa Izba Kontroli zwraca ponadto uwagę, iż w okresie objętym kontrolą uczelniany system norm wewnętrznych opisany w statucie SGGW, regulaminie organizacyjnym oraz polityce rachunkowości nie zawierał zadań dla jednostek organizacyjnych administracji związanych w szczególności z realizacją projektów badawczych finansowanych ze środków naukę, z udziałem w sieciach naukowych czy działalnością statutową. Jednocześnie NIK docenia inicjatywę władz Uczelni mające na celu stopniowe wprowadzanie instrumentów i struktur organizacyjnych w celu rozszerzania zakresu aktywności naukowej pracowników akademickich, pozyskiwania środków budżetowych przeznaczonych na naukę oraz dodatkowych środków finansowych z usługowej realizacji badań naukowych i prac rozwojowych.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) realizację projektów badawczych zgodnie z warunkami ustalonymi w umowach zawartych przez Uczelnię z ministrem właściwym ds. nauki,
- 2) zaniechanie przez Senat SGGW zmniejszania wysokości dotacji na podstawową działalność statutową przyznawanej wydziałom Uczelni przez ministra właściwego do spraw nauki,
- 3) przeprowadzanie kontroli wewnętrznej zgodnie z uregulowaniami prawnymi, obowiązującymi w Uczelni,
- 4) respektowanie przeznaczenia środków dotacji podmiotowej przyznawanej decyzjami ministra właściwego do spraw nauki na finansowanie podstawowej działalności statutowej wydziałów,
- 5) zapewnienie skutecznego nadzoru nad prawidłowością realizacji projektów badawczych i wydatkowania środków na działalność naukowo-badawczą oraz nad funkcjonowaniem systemu kontroli wewnętrznej w SGGW,
- 6) dostosowywanie planów finansowo-rzeczowych jednostek naukowych SGGW do decyzji Ministra w sprawie wysokości przyznanej dotacji,

- 7) rozważenie możliwości wewnętrznego uregulowania kwestii związanych z prowadzeniem, zatwierdzaniem, rejestrowaniem i weryfikacją dokumentacji będącej podstawą ubiegania się o finansowanie zadań w obszarze działalności naukowo-badawczej.

Najwyższa Izba Kontroli Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, zwraca się do Pana Rektora o przekazanie, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu ich realizacji lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie siedmiu dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Rektorowi prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego Najwyższej Izby Kontroli w Warszawie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen i uwag zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o której wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji Najwyższej Izby Kontroli.